

Tabela do zgłaszania uwag w ramach konsultacji społecznych 14 projektowanych rezerwatów przyrody województwa podlaskiego

Lp.	Nazwa rezerwatu	Podmiot zgłaszający uwagi	Treść uwagi	Stanowisko RDOŚ (uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona)	Uzasadnienie stanowiska RDOŚ
1.	Stara Dębina	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (20.06.2025 r.)	Termin dotyczący przedstawienia opinii w przedmiotowej sprawie był zdecydowanie za krótki, aby dokonać szczegółowych analiz pod kątem zasadności wzmocnienia ochrony przyrody na wskazanych obszarach.	nieuwzględniona	Konsultacje społeczne w sprawie utworzenia 11 nowych oraz powiększenia 3 istniejących rezerwatów przyrody trwały 21 dni. Z uwagi na charakter sprawy termin ten wydaje się być wystarczająco długi na potrzeby zapoznania się z dokumentacją udostępnioną na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku i możliwości wypowiedzenia się w przedmiotowym zakresie.
2.			Dla proponowanych obiektów nie przedstawiono wystarczających argumentów w postaci ekspertyz i opracowań przyrodniczych. Przedłożone przez RDOŚ w Białymstoku materiały obejmują tylko wybrane elementy środowiska przyrodniczego. W związku z tym brakuje szczegółowej i całościowej wiedzy uzasadniającej powołanie rezerwatów w proponowanej formie.	nieuwzględniona	RDOŚ w Białymstoku dysponuje dużą bazą inwentaryzacji przyrodniczych, monitoringów i ekspertyz wykonanych na obszarze województwa podlaskiego (w tym również z obszaru planowanego powiększenia rezerwatu przyrody Stara Dębina). Teren ten wykazuje się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, gdyż obejmuje w stanie naturalnym mozaikę ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, a także siedliska zwierząt. Przy projektowaniu przebiegu rezerwatu dokonano szczegółowych analiz w oparciu o wiedzę ekspercką oraz uwarunkowania terenowe.
3.			Duże wątpliwości budzi potrzeba obejmowania ochroną rezerwatową obszarów łągów jesionowo-olszowych, gdyż takie obszary w dobie niedoboru opadów w naszym regionie ulegają obecnie szybkim przekształceniom i mogą wymagać podejmowani czynnych działań ochronnych, mających na celu zachowanie trwałości lasu (zgodnie z ustawą o lasach). Wg prognoz mogą one stanowić obszary zagrożone rozpadem drzewostanów, co przy braku czynnych aktywnych działań, stanowi zagrożenie utraty wartości przyrodniczych. Dodatkowe wątpliwości budzi potrzeba obejmowania ochroną rezerwatową siedlisk grądowych, niejednokrotnie zniekształconych, wymagających podejmowania czynnych działań ochronnych, celem dostosowywania do istniejących warunków siedliskowych. Brak planów ochrony oraz zadań ochronnych dla większości istniejących obiektów rezerwatowych oraz ograniczone możliwości wydatkowania środków finansowych na działania	nieuwzględniona	Na obszarze planowanego powiększenia rezerwatu przyrody Stara Dębina nie zidentyfikowano siedliska łągów jesionowo-olszowych. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat.

			ochronne w rezerwach przyrody potwierdza zasadność naszych wątpliwości.		
4.			Dodatkowe wątpliwości budzi obejmowanie ochroną rezerwatową istniejących stref ochrony. Uważamy, że ochrona strefowa jest skutecznym i sprawdzonym sposobem ochrony poszczególnych gatunków.	<i>nieuwzględniona</i>	Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Obecność strefy ochrony ostoji, miejsca rozrodu i regularnego przebywania roślin, zwierząt i grzybów nie stanowi przesłanki do braku zasadności utworzenia w tym miejscu rezerwatu przyrody. Oba obiekty stanowią formy ochrony przyrody i zgodnie z ustawą o ochronie przyrody mogą znajdować się w tym samym obszarze.
5.			Analiza przygotowanych przez Państwa materiałów geometrycznych wykazała, że granice w obrębie gruntów zarządzanych przez jednostki PGL LP w większości opierają się o granice wydzieleni leśnych. W przypadku granic własności powinny obowiązkowo wykorzystywać działki ewidencyjne z Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB) jako referencję. Nadleśnictwa mają obowiązek dostosowywać swoją ewidencję stanu posiadania z EGiB, lecz w przypadku częstych w naszym terenie modernizacji gruntów, nie robią tego z dnia na dzień.	<i>częściowo uwzględniona</i>	Dokonano korekty granic rezerwatu poprzez dociągnięcie granic rezerwatu i otuliny do aktualnego podziału powierzchniowego Nadleśnictwa lub EGiB.
6.			Największe wątpliwości budzi potrzeba wzmacniania ochrony przyrody jedynie na gruntach będących w zarządzie PGL LP. Świadczy to o naszym prawidłowym zarządzaniu gruntami PGL LP w trosce o właściwą ochronę wartości przyrodniczych na naszym terenie. Nie widząc zagrożeń z tytułu prowadzenia zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, wskazujemy na potrzebę wzmacniania ochrony na gruntach będących w innym zarządzie (np. Wód Polskich) lub stanowiących inną własność, gdzie identyfikuje się najwięcej zagrożeń	<i>nieuwzględniona</i>	Rezerwat Stara Dębina stanowi w całości grunty Skarbu Państwa znajdujące się w całości w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Supraśl. Grunty stanowiące własność osób fizycznych nie mogą być włączone w granice rezerwatu przyrody bez ich zgody. Na etapie poprzedzającym konsultacje społeczne Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku nie dysponował zgodą właścicieli nieruchomości prywatnych na ustanowienie na ich nieruchomościach rezerwatu wyrażoną w formie aktu notarialnego, co jest koniecznym, obok możliwości wywłaszczenia, warunkiem do objęcia danego terenu ograniczeniami w postaci ustanowienia rezerwatu.

			antropogenicznych. Należy podkreślić, że wody, nie będące w naszym zarządzie, stanowią najcenniejszy komponent przyrodniczy terenów wskazanych przez Państwa do wzmocnienia ochrony przyrody.		
7.			Celowość ustanawiania rezerwatu we wskazanej lokalizacji Współrzędne przesłane przez RDOŚ w Białymstoku nie są spójne z treścią projektu zarządzenia – powierzchnia rezerwatu z otuliną według projektu wynosi 101,21 ha, natomiast według przesłanych warstw i mapy – 540,10 ha. Nadleśnictwo ewentualnie byłoby skłonne zaakceptować ideę powiększenia rezerwatu o oddz. 24, 25 i 30, gdzie rzeczywiście występują starodrzewia dębowe ze znacznym udziałem dębu, jednak w naszym mniemaniu są one objęte wystarczającą ochroną w związku z zapisami moratorium oraz planowanym wyłączeniem ich z użytkowania w nowym PUL na mocy Zarządzenia nr 11/2025 Dyrektora Dyrekcji Generalnej Państwowych. Podany w uzasadnieniu argument dotyczący perspektyw hodowlanych dębu bezszypułkowego w kontekście zmian klimatu wskazuje raczej pozostawienie status quo celem możliwości wykorzystania nasion tego gatunku z tej lokalizacji do produkcji materiału sadzeniowego o cennym genotypie na obszarze nadleśnictw Puszczy Knyszyńskiej.	nieuwzględniona	Zweryfikowano informacje zawarte w przedmiotowej uwadze. W wyniku weryfikacji ustalono, że powierzchnia powiększanego rezerwatu wynosi 271,98 ha i jest zgodna z projektem Zarządzenia RDOŚ oraz danymi przestrzennymi.
8.			Zgodność uzasadnienia merytorycznego ze stanem na gruncie - cel ochrony, jakim jest zachowanie bazy nasiennej dębu w kompleksie Puszczy Knyszyńskiej, nie zostanie osiągnięty w zaproponowanych granicach. Drzewostany w oddziałach 18–20, 23–29, 31–32 to głównie siedliska grądowe z przewagą sosny, a udział dębu nie przekracza 10–20%. W tych wydzieleniach konieczne będzie prowadzenie przebudowy drzewostanów. Pojedyncze egzemplarze dębu pozostaną w formie kęp starodrzewiu lub jako nasienniki	nieuwzględniona	Rezerwat jest zdominowany przez drzewostan liściasty z przewagą dębu, który tworzy siedlisko grądu miodownikowo-grabowego <i>Melitti-Carpinetum</i> . W klasyfikacji Natura 2000 stanowi grąd subkontynentalny 9170-2. Istotnym celem rezerwatu jest występowanie dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i> , który osiąga tu granicę zasięgu. Powiększony rezerwat obejmuje starodrzewy dębowe (również w wieku 189 lat), więc znacznie starsze od drzewostanów objętych dotychczas ochroną rezerwatową (149 lat). Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze,

					o który zostanie powiększony rezerwat. Ponadto płyty siedliska 9170 przewidziane w PZO do przebudowy, a znajdujące się w granicach powiększanego rezerwatu zostaną ujęte w planie ochrony do podjęcia działań ochrony czynnej.
9.			Aktualny status ochrony - obecnie drzewostany na proponowanym obszarze są wyłączone z użytkowania na podstawie decyzji o moratorium.		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.
10.			Uwagi do przebiegu granic i otuliny-tworzenie otuliny wokół rezerwatu jest niezasadne z uwagi na brak zagrożeń na terenie lasów zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Proponowany przebieg granic rezerwatu przedstawiono w formacie shp oraz na mapie analogowej.	<i>nieuwzględniona</i>	Nie planuje się odstąpienia od wyznaczenia otuliny dla rezerwatu przyrody Stara Dębina z uwagi na konieczność zabezpieczenia drzewostanów przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.
11.			Konsultacje społeczne - w dniu 4 marca 2022 r. odbyło się spotkanie z mieszkańcami oraz zaproszonymi gośćmi, zorganizowane przez Nadleśnictwo, dotyczące gospodarki leśnej w oddziałach 25, 31 oraz 32, w pobliżu miejscowości Lipina (graniczącej z planowanym rezerwatem). Podczas spotkania rozpatrzono wniosek organizacji FOTA4Climate dotyczący zmiany sposobu zagospodarowania tego oddziału. Wniosek nie uzyskał poparcia uczestników spotkania. W związku z powyższym, powiększenie rezerwatu wymaga dodatkowego zaopiniowania przez lokalną społeczność, która od pokoleń korzysta z zasobów lasu. Protokół ze spotkania wraz z listą obecności został dołączony do dokumentacji sprawy.	<i>nieuwzględniona</i>	Konsultacje społeczne w sprawie utworzenia 11 nowych oraz powiększenia 3 istniejących rezerwatów przyrody trwały 21 dni. Z uwagi na charakter sprawy termin ten wydaje się być wystarczająco długi na potrzeby zapoznania się z dokumentacją udostępnioną na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku i możliwości wypowiedzenia się w przedmiotowym zakresie.
12.			W projekcie rezerwatu pomija się istnienie dojazdu pożarowego nr 5, skomunikującego z drogą publiczną w Brzozowy Hrud	<i>nieuwzględniona</i>	Planuje się udostępnienie dojazdu pożarowego odrębnym zarządzeniem RDOŚ.
13.			Odwolywanie się do wniosków dotyczących polepszenia warunków bytowania dęba bezszypułkowego z pracy Arun i in. 2021 jest nadużyciem. Choć autorzy wyznaczając obszar geograficzny zainteresowania objęli całą Polskę, to		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.

			dane terenowe obejmują tylko pas od Francji, przez kraje Beneluxu po Niemcy i nie obejmują obszaru na granicy występowania tego gatunku		
14.			Do projektu włączono grunty porolne (01-25-1-02-18 -f -00 i 01-25-1-02-18 -g -00) (uprawa i 2b kl. wieku), które są zalesioną pozostałością gruntów rolnych przy osadzie leśnej (przedwojenna gajówka)		Sama obecność uprawy leśnej, czy też zalesionych gruntów porolnych w granicach projektowanego powiększenia rezerwatu przyrody nie stanowi podstawy do ich usunięcia z granic. Rezerwaty przyrody odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej. Chronią one unikalne ekosystemy, które są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, często zagrożonych wyginięciem. Dzięki rezerwatom przyrody możliwe jest zachowanie naturalnych procesów ekologicznych, takich jak cykl życia, migracje czy interakcje między organizmami. Zatem jest działaniem celowym i opartym na rzetelnej analizie zgromadzonej dokumentacji przyrodniczej oraz wiedzy eksperckiej.
15.	Stara Dębina	Lasonauci	Powiększenie rezerwatu jest celowe, zgodnie z zapisami w stosownych dokumentach (m.in. zakazy wymienione w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody); kwestią do wyjaśnienia pozostaje ustalenie zakresu otuliny - we wskazanych miejscach drzewostany nie mają charakteru, któryby wskazywał na konieczność ustanowienia rezerwatu.	<i>niewzględniona</i>	Otulinę wyznacza się w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.
16.	Stara Dębina	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	OTOP w pełni popiera powołanie aktualnie procedowanych 11 nowych rezerwatów przyrody i powiększanych 3 istniejących w województwie podlaskim. Obiekty te jako miejsca o wysokich walorach przyrodniczych uzupełnią sieć istniejących obszarów chronionych zapewniając im trwałą i formalną ochronę. W szczególności wartościowe jest obejmowanie ochroną naturalnych cieków wodnych i jezior wraz z przylegającymi do nich siedliskami podmokłymi oraz lasów o wysokim stopniu naturalności i stanowiących cenne siedliska i siedliska cennych gatunków. Objęcie ich ochroną jako rezerwaty przyrody stanowić będzie wartościowy krok w kierunku osiągnięcia celów stawianych w unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności.		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.
17.			W przypadku, gdy nie koliduje to z potrzebami ochrony gatunków wrażliwych, wnioskujemy o rozważenie udostępnienia obszarów powoływanych	<i>uwzględniona</i>	W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, jeżeli nie wpłynie to

			rezerwatów dla lokalnych społeczności na cele niekomercyjne.		negatywnie na cel ochrony rezerwatu. RDOŚ w Białymstoku dokona szczegółowej analizy w powyższym zakresie.
18.			Cenne jest wyznaczenie wokół projektowanych rezerwatów otulin. Ze względów praktycznych warto rozważyć - zamiast buforu - objęcie otuliną całych wydzieleni leśnych zachodzących na pas buforu.	<i>niewuwzględniona</i>	Otulinę stanowią całe wydzielania leśne.
19.			Wprowadzenie rezerwatów wiąże się z restrykcyjnymi ograniczeniami w użytkowaniu gruntów. Nawet jeśli projektowane rezerwaty w większości obejmują tereny leśne i torfowiskowe, ich ustanowienie może oddziaływać pośrednio na funkcjonowanie gospodarstw, m.in. poprzez ograniczenia w dostępie do infrastruktury, wody oraz wpływ na sąsiadujące grunty. Taka ingerencja może prowadzić do spadku dochodów rolników i zagrożenia stabilności lokalnych gospodarstw.	<i>niewuwzględniona</i>	Rezerwat przyrody wraz z otuliną obejmuje obszar gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Nadleśnictwa Supraśl. Utworzenie rezerwatu nie ograniczy sposobu korzystania z nieruchomości będących własnością osób fizycznych. Powierzchnia planowanego rezerwatu stanowi nikły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Puszcza Knyszyńska, w związku z tym uznano, że utworzenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na gospodarkę łowiecką na tym obszarze. Na tym obszarze nigdy nie było planowane prowadzenie sieci infrastruktury, w związku z czym utworzenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na ten obszar działalności rolniczej. Ponadto w ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego.
20.	Stara Dębina	Podlaska Izba Rolnicza	Tworzenie rezerwatów znacząco ograniczy możliwość prowadzenia gospodarki łowieckiej. Skutkiem tego będzie wzrost liczby szkód w uprawach, szczególnie ze strony dzików, jeleni i łosi. Pomimo tego, że koła łowieckie są zobowiązane do wypłaty odszkodowań, to skala możliwych szkód może przekroczyć ich możliwości finansowe i organizacyjne. Dla wielu rolników oznacza to realną utratę części lub całości plonów, co wpływa bezpośrednio na ich dochody i bezpieczeństwo ekonomiczne.	<i>niewuwzględniona</i>	Utworzenie rezerwatu nie ograniczy sposobu korzystania z nieruchomości będących własnością osób fizycznych. Powierzchnia planowanego rezerwatu stanowi nikły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Puszcza Knyszyńska, w związku z tym uznano, że utworzenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na gospodarkę łowiecką na tym obszarze. Jednakże prowadzenie gospodarki łowieckiej powinno być zmodyfikowane z uwagi na utworzenie nowej formy ochrony przyrody. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, na terenie rezerwatu przyrody zabrania się polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody.
21.			Wprowadzenie formalne konsultacje społeczne są prowadzone, nie zapewniają one rzeczywistego wpływu lokalnych społeczności na decyzje administracyjne. Granice niektórych planowanych rezerwatów wyznaczone zostały bez uwzględnienia kontekstu społeczno-gospodarczego oraz interesów mieszkańców, co budzi uzasadnione obawy o marginalizację głosu rolników.	<i>niewuwzględniona</i>	Konsultacje społeczne w sprawie utworzenia 11 nowych oraz powiększenia 3 istniejących rezerwatów przyrody trwały 21 dni. W tym czasie, każdy zainteresowany miał prawo zapoznać się z planowanymi do utworzenia rezerwatami przyrody i wnieść swoje uwagi.
22.			—		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.

			Wyłączenie kolejnych terenów spod użytkowania gospodarczego oraz ograniczenia wynikające z ochrony rezerwatowej mogą prowadzić do blokowania inwestycji i usługowych — szczególnie na terenach wiejskich. To realne zagrożenie dla rozwoju społeczności lokalnych i poprawy warunków życia mieszkańców.		
23.			Projekty nie zakładają rozważenia innych, bardziej elastycznych form ochrony, takich jak sieć Natura 2000, programy rolno-środowiskowe czy lokalne inicjatywy ochrony przyrody. Takie rozwiązania umożliwiłyby współistnienie działań ochronnych z działalnością rolniczą, bez konieczności nakładania tak dotkliwych ograniczeń.	niewuwzględniona	Uwaga o charakterze ogólnym. Teren, o który planuje się powiększenie rezerwatu przyrody Stara Dębina położony jest w obszarze Natura 2000 Ostoja Knyszyńska oraz Natura 2000 Puszcza Knyszyńska. Brak alternatywnych rozwiązań dla planowanego utworzenia rezerwatu przyrody, gdyż jest to zgodne z ustawą o ochronie przyrody.
24.			W imieniu rolników i delegatów Podlaskiej Izby Rolniczej apelujemy o wstrzymanie prac nad tworzeniem i powiększaniem rezerwatów, które w obecnym kształcie mogą negatywnie wpłynąć na sytuację rolników i rozwój regionu. Wnioskujemy o przeprowadzenie rzetelnej analizy skutków społeczno-ekonomicznych, uwzględniającej realny wpływ projektów na rolnictwo, gospodarkę łowiecką i lokalny rozwój oraz zagwarantowanie realnego udziału rolników i mieszkańców wsi w procesie decyzyjnym, nie tylko w formie formalnych konsultacji, ale poprzez wspólne opracowanie rozwiązań zrównoważonych.	niewuwzględniona	Konsultacje społeczne w sprawie utworzenia 11 nowych oraz powiększenia 3 istniejących rezerwatów przyrody trwały 21 dni. W tym czasie, każdy zainteresowany miał prawo zapoznać się z planowanymi do utworzenia rezerwatami przyrody i wnieść swoje uwagi.
25.			Ponadto wnioskujemy o rozważenie alternatywnych form ochrony przyrody, które nie wyłączają wielkopowierzchniowych terenów z użytkowania, lecz umożliwiają zachowanie równowagi między ochroną środowiska a prowadzeniem gospodarki rolnej. Uzupełnienie analizy o ocenę szkód łowieckich i możliwości kompensacyjnych oraz wdrożenie realnych rekompensat za szkody łowieckie oraz wsparcie łowiectwa zaradczego	niewuwzględniona	Rezerwat Stara Dębina stanowi grunty Skarbu Państwa znajdujące się w całości w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Supraśl. Utworzenie rezerwatu nie ograniczy sposobu korzystania z nieruchomości będących własnością osób fizycznych. Powierzchnia planowanego rezerwatu stanowi nikły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Puszcza Knyszyńska, w związku z tym uznano, że utworzenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na gospodarkę łowiecką na tym obszarze. Jednakże prowadzenie gospodarki łowieckiej powinno być zmodyfikowane z uwagi na utworzenie nowej formy ochrony przyrody.
26.	Stara Dębina	Wójt Gminy Szudziałowo	Powiększenie rezerwatu wpłynie negatywnie na lokalną gospodarkę (branża drzewna, leśnictwo) oraz ograniczy dostęp do zasobów naturalnych (drewno, runo leśne) mieszkańcom gminy. Dla wielu mieszkańców to bezpośrednie ograniczenie dostępu do źródeł utrzymania – szczególnie w rejonach wiejskich, gdzie ludzie żyją z małych gospodarstw, prac leśnych lub sezonowej turystyki.	niewuwzględniona	Uwaga o charakterze ogólnym. W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego. Zgodnie z ustawą o dochodach samorządu terytorialnego przewiduje się subwencje ekologiczne (dopłaty, które trafią do samorządów) z tytułu powierzchni obszarów chronionych. Powiększenie rezerwatu przyrody zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu, co powinno wiązać się ze zwiększonymi dochodami z tytułu turystyki. Rezerwaty

					stanowią miejsca w których doświadczamy usług ekosystemowych, również rekreacji i relaksacji, co przekłada się na redukcję stresu a tym samym ułatwia życie mieszkańcom regionu. Rezerваты w Puszczy Knyszyńskiej stanowią obecnie zaledwie kilka procent powierzchni, co w żaden sposób nie przekłada się na ograniczenie gospodarki leśnej.
27.	Stara Dębina	PTTK w Warszawie	Włączenie w granice rezerwatów terenów prywatnych łąk, pastwisk i nieużytków, w tym mokradeł, które położone są jako enklawy śródleśne, i spełniają ważne funkcje przyrodnicze. W przeciwnym wypadku będą to enklawy włączone do obwodów łowieckich i ustawione na nich ambony myśliwskie, zamiast wież widokowych dla obserwacji przyrodniczych; włączenie w granice rezerwatów gruntów innej własności, a do czasu uzyskania zgody lub wykupienia na rzecz Skarbu Państwa wyznaczenia ich jako otuliny rezerwatów.	<i>niewuwzględniona</i>	Grunty stanowiące własność osób fizycznych nie mogą być włączone w granice rezerwatu przyrody bez ich zgody. Powiększenie rezerwatu nie ograniczy sposobu korzystania z nieruchomości będących własnością osób fizycznych.
28.	Stara Dębina	Towarzystwo Biebrzańskie	Towarzystwo Biebrzańskie wyraża poparcie dla powiększenia rezerwatu przyrody w proponowanym zakresie, mającego na celu skuteczniejszą ochronę starodrzewu dębowego, występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy zasięgu jego występowania. W rezerwacie może zachodzić potrzeba wykonania działań ochronnych polegających na zwalczaniu IGO. Uwaga techniczna do rozporządzenia - mapy, na których północ nie znajduje się w kierunku górnej krawędzi kartki, powinny mieć zaznaczony kierunek północy.		Uwaga o charakterze ogólnym. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat.

29.	Stara Dębina	osoby fizyczne (04.07.2025 r.)	<p>1. Brak wystarczających ekspertyz i analiz przyrodniczych W dokumentach dotyczących projektu rezerwatu Stara Dębina brakuje szczegółowych ekspertyz i map stanowiskowych potwierdzających unikalność i trwałość wskazanych wartości przyrodniczych. Wymienione siedliska i gatunki ptaków występują powszechnie także poza projektowanym obszarem, a brak danych o wielkości populacji i kondycji siedlisk uniemożliwia ocenę, czy powołanie rezerwatu jest uzasadnione.</p> <p>2. Brak wglądu do planu ochrony rezerwatu W projekcie zarządzenia nie przedstawiono planu ochrony, który jest potrzebny, aby ocenić sens tworzenia rezerwatu i sprawdzić, czy zaproponowane metody ochrony faktycznie odpowiadają potrzebom siedlisk i gatunków, które tam występują. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. plan ochrony może powstać w terminie 5 lat od utworzenia rezerwatu, co oznacza, że przez wiele lat rezerwat będzie funkcjonować bez konkretnych działań ochronnych, a cała ochrona będzie ograniczać się jedynie do wprowadzonych zakazów. To może wcale nie służyć przyrodzie, a wręcz prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk i gatunków. Bez planu ochrony trudno rzetelnie ocenić, czy utworzenie rezerwatu w zaproponowanym kształcie ma sens i będzie skuteczne.</p> <p>3. Natura 2000 Obszar projektowanego rezerwatu znajduje się już w granicach obszaru Natura 2000, co oznacza, że podlega skutecznej ochronie wynikającej z przepisów krajowych i unijnych. Ochrona w ramach Natura 2000 jest wystarczająca do zachowania siedlisk i gatunków występujących na tym terenie, dlatego dodatkowe powołanie rezerwatu nie jest potrzebne i nie wniesie realnej wartości przyrodniczej. Dokumentacja projektowa nie wskazuje, co dodatkowego miałyby wnieść rezerwat w stosunku do</p>	<p><i>niewuwzględniona</i></p>	<p>1. RDOŚ w Białymstoku dysponuje dużą bazą inwentaryzacji przyrodniczych, monitoringów i ekspertyz wykonanych na obszarze województwa podlaskiego (w tym również z obszaru planowanego powiększenia rezerwatu przyrody Stara Dębina). Teren ten wykazuje się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, gdyż obejmuje obszar starodrzewu dębowego, występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i> na północnej granicy zasięgu jego występowania. Przy projektowaniu przebiegu powiększanego rezerwatu dokonano szczegółowych analiz w oparciu o wiedzę ekspercką oraz uwarunkowania terenowe.</p> <p>2. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat.</p> <p>3. Zapisy Planów Zadań Ochronnych odnoszą się do siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotami ochrony danego obszaru Natura 2000. W granicach planowanego rezerwatu przyrody oprócz płatów siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Knyszyńska znajdują się również drzewostany i siedliska inne niż "naturowe", co do których zapisy PZO nie obowiązują. W celu utrzymania ogólnej bioróżnorodności należy zachować ciągłość przestrzenną drzewostanów. Ponadto, w celu zabezpieczenia naturalnych procesów, obszar powinien być wyłączony z gospodarki leśnej, a ochrona rezerwatowa jest w tym celu odpowiednim narzędziem.</p> <p>4. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Dokonana zostanie szczegółowa analiza stanu płatów siedlisk grądowych i poddana analizie zostanie konieczność ich przebudowy.</p> <p>5. Planowana aktualizacja Planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu przyrody uwzględni będzie również konieczność ochrony przeciwpożarowej wskazanego obszaru.</p> <p>6. Otulinę wyznacza się w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Przy projektowaniu przebiegu rezerwatu i jego otuliny dokonano szczegółowych analiz w oparciu o wiedzę ekspercką oraz uwarunkowania terenowe.</p> <p>7. W ustawie o ochronie przyrody brak jest zapisów, które nakazywałyby Regionalnym Dyrekcjom Ochrony Środowiska przeprowadzanie analiz</p>
-----	--------------	-----------------------------------	--	--------------------------------	---

		<p>istniejącej ochrony w ramach Natura 2000 ani jak utworzenie rezerwatu przyczyni się do poprawy stanu siedlisk i gatunków.</p> <p>4. Niezasadność biernej ochrony grądów W przypadku grądów subkontynentalnych, zachowanie ich wartości przyrodniczych wymaga czynnej ochrony, w tym usuwania gatunków inwazyjnych oraz regulacji składu gatunkowego drzewostanu. Status rezerwatu może utrudnić elastyczne reagowanie na zagrożenia biotyczne (np. masowe pojawy szkodników, grzybów patogenicznych) oraz realizację działań chroniących kluczowe gatunki. Dotychczasowe rębnie gniazdowe miały charakter dostosowany do wymogów ochrony przyrody, a rezerwat może ograniczyć możliwość dostosowywania struktury drzewostanu do zmian klimatu.</p> <p>5. Brak odniesień do ochrony przeciwpożarowej Projekt rezerwatu nie zawiera zapisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej ani kwestii utrzymania dróg pożarowych, co budzi istotne wątpliwości w kontekście rosnącego zagrożenia pożarami lasów w regionie. W ostatnich latach obserwuje się coraz większą liczbę pożarów w lasach, co wymaga bieżącego dostępu do terenu i możliwości szybkiego reagowania służb leśnych, czego ochrona bierna rezerwatu nie zapewnia.</p> <p>6. Brak uzasadnienia otuliny Dokumentacja nie zawiera uzasadnienia dla wyznaczenia otuliny w zaproponowanym kształcie i powierzchni, ani opisu jej roli w ochronie rezerwatu. W związku z tym nie ma możliwości oceny zasadności ustanowienia otuliny w takiej formie.</p> <p>7. Brak analiz skutków gospodarczych W dokumentacji dotyczącej utworzenia rezerwatu Romanówka brak jest analizy skutków gospodarczych, jakie powołanie rezerwatu spowoduje dla gospodarki leśnej oraz lokalnej społeczności. Nie przedstawiono szacunku wpływu ograniczeń wynikających z reżimu ochronnego na</p>	<p>skutków gospodarczych z uwagi na planowane powołanie nowego rezerwatu przyrody. Jak sam autor wskazuje, drzewostan planowany do objęcia ochroną rezerwatową posiada jeden z najcenniejszych sortymentów drzewnych Nadleśnictwa Supraśl. Zatem należy jednoznacznie stwierdzić, iż przedmiotowy obszar zasługuje na jedną z najwyższych form ochrony przyrody. Drzewostany na siedlisku 9170, które mają wejść w skład omawianego rezerwatu objęte są zapisami PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Knyszyńska, co potwierdza konieczność zachowania tych siedlisk lub ich poprawy. Nie wyklucza się konieczności prowadzenia cięć odnowieniowych na obszarze planowanego rezerwatu w celu przebudowy drzewostanów na siedlisku 9170.</p> <p>8. Rezerwat przyrody stanowi jedną z najwyższych form ochrony przyrody w Polskim prawie. Obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. W art. 15 ustawy o ochronie przyrody wskazano zakazy, które obowiązują w rezerwach przyrody, za których złamanie grozi kara aresztu lub grzywny. Stosowanie się do zakazów ujętych w art. 15 uop stanowi najwyższą formę ochrony bioróżnorodności.</p> <p>9. Tworzenie rezerwatu przyrody w żaden sposób nie ogranicza możliwości eliminowania gatunków obcych. Działania takie mogą być ujęte w planie ochrony lub zadaniach ochronnych rezerwatu. Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy o gatunkach obcych, organem właściwym do podjęcia działań zaradczych w stosunku do IGO na obszarze rezerwatu przyrody, z wyłączeniem lasów stanowiących rezerwat przyrody - jest właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska. Nie stwierdza się, aby funkcjonowanie rezerwatów przyrody negatywnie wpływało na sposoby eliminacji gatunków IGO.</p> <p>10. Prowadzenie gospodarki łowieckiej powinno być zmodyfikowane z uwagi na powiększenie rezerwatu przyrody. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, na terenie rezerwatu przyrody zabrania się polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody. Podczas aktualizacji planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu przyrody dokonana zostanie również analiza powyższego zagadnienia.</p> <p>11. Po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Zgodnie z PZO dla obszaru Natura 2000</p>
--	--	--	--

		<p>realizację zadań gospodarki leśnej, dostępność drewna ani potencjalnych kosztów dla zarządcy terenu. Jest to szczególnie istotne, ponieważ na powierzchni projektowanego rezerwatu znajduje się jeden z najcenniejszych sortymentów w Nadleśnictwie Supraśl, ważny dla zaopatrzenia lokalnych tartaków. Na tej powierzchni pracują zakłady usług leśnych, dla których ograniczenie prac pozyskaniowych oznacza zmniejszenie przychodów. Brak takich analiz uniemożliwia ocenę racjonalności i proporcjonalności proponowanej formy ochrony w stosunku do kosztów społecznych i gospodarczych.</p> <p>8. Certyfikacja Teren Nadleśnictwa Szczebra, na którym planuje się rezerwat, jest objęty certyfikatami FSC i PEFC, które zapewniają ochronę bioróżnorodności i zrównoważoną gospodarkę leśną. Nie wskazano, co rezerwat wniesie ponad ochronę już realizowaną w ramach tych systemów.</p> <p>9. Ograniczenie zwalczania IGO Utworzenie rezerwatu zmniejszy powierzchnię, na której można prowadzić polowania, co ograniczy skuteczne zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych (IGO), takich jak jenot czy szop prac. Mimo że ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych nakłada obowiązek zwalczania inwazyjnych gatunków obcych na terenie całego kraju, w tym również na obszarach chronionych, w celu ochrony rodzimej przyrody i ograniczania szkód gospodarczych, to zgodnie z ustawą o ochronie przyrody odstrzał w rezerwach wymaga odrębnych zgód, co utrudnia szybkie działania i może sprzyjać wzrostowi populacji IGO, zagrażających rodzimej faunie.</p> <p>10. Ryzyko wzrostu szkód w rolnictwie Utworzenie rezerwatu zmniejszy powierzchnię obszarów dostępnych do polowań, ograniczając możliwość regulacji liczebności zwierzyny łownej. Może to prowadzić do wzrostu szkód w uprawach w sąsiedztwie rezerwatu, a odszkodowania często nie pokrywają realnych strat rolników. Ilość szkód może</p>	<p>Ostoja Knyszyńska jednym z celów działań ochronnych dla siedliska 9170 jest zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w nie pogorszonej formie wszystkich stwierdzonych płatów siedliska. Zatem działania, które zostaną zaplanowane w aktualizowanym planie ochrony dla rezerwatu przyrody Stara Dębina będą zgodne z zapisami PZO.</p>
--	--	--	---

			<p>przerosnąć możliwości finansowe kół łowieckich, i ostatecznie to rolnik może pozostać sam ze zniszczonymi plonami.</p> <p>11. Utrata bioróżnorodności Z analizy zmian w szacie roślinnej Puszczy Białowieskiej (Matuszkiewicz, 2011; Changes in the forest associations of Poland's Białowieża Primateval Forest in the second half of the 20th century) wynika, że na obszarach objętych ochroną bierną doszło do stopniowego zanikania grądów wskutek braku działań ochronnych, co umożliwiło ekspansję świerka. W efekcie zamiast utrzymania i wzmacniania bioróżnorodności charakterystycznej dla grądów, ochrona bierna prowadziła do ich regresu i uproszczenia struktury gatunkowej.</p>		
	Stara Dębina	osoba fizyczna	<p>Prosimy o możliwość chodzenia po rezerwacie i zapewnienie dojścia do kilku najstarszych dębów oraz sosny otoczonej płotkiem (obiekt badań IBL) , na przykład w postaci ścieżek edukacyjnych (lokalizacje i proponowany przebieg ścieżek możemy wskazać na prośbę urzędu, w razie pytań proszę o maila)</p>	<i>niewuwzględniona</i>	<p>W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, jeżeli nie wpłynie to negatywnie na cel ochrony rezerwatu. RDOŚ w Białymstoku dokona szczegółowej analizy w powyższym zakresie.</p>
30.			<p>Popieramy projekty, prosimy o udostępnienie rezerwatów do pieszych wędrówek w miarę zadań ochronnych tam gdzie jest to możliwe, np istniejącymi już wydeptanymi ścieżkami</p>	<i>niewuwzględniona</i>	<p>W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, jeżeli nie wpłynie to negatywnie na cel ochrony rezerwatu. RDOŚ w Białymstoku dokona szczegółowej analizy w powyższym zakresie.</p>
31.	Stara Dębina	osoba fizyczna	<p>Stworzenie lub powiększenie rezerwatów stanowi zagrożenie dla procesów, jakie stworzyły obecny, wartościowy charakter tych obszarów. Obszary te uzyskały swój charakter również w wyniku pielęgnacji realizowanej m.in. w ramach działań gospodarczych, które obejmowały też pozyskanie drewna. Powołanie rezerwatów (wraz z otulinami) utrudni lub wręcz uniemożliwi prowadzenie tych prac, przez co procesy nadające obecny, wyjątkowy kształt tego obszaru ustaną. To ogromne zagrożenie, jakiego należy unikać. Należy przypomnieć, że prace realizowane na tych obszarach podlegają kontroli</p>	<i>niewuwzględniona</i>	<p>Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat.</p>

			zgodnie z Ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach i innymi aktami prawnymi, a tworzenie nowego reżimu kontroli administracyjnej jest tu po prostu nieuzasadnione. Wobec powyższego sprzeciwiam się utworzeniu lub powiększeniu tych rezerwatów.		
32.			<p>Stworzenie lub powiększenie rezerwatów stanowi zagrożenie dobrobytu lokalnej społeczności.</p> <p>Obszary planowanych rezerwatów (nowych lub powiększanych, wraz z otulinami) stanowią ważne miejsce aktywności gospodarczej, w tym pozyskania drewna. Stanowi ono ważny surowiec dla lokalnej gospodarki, a uszczuplenie tego zasobu doprowadziłoby do osłabienia lub zapaści nie tylko firm pozyskujących drewno, ale i całego otoczenia biznesowego (przetwórstwo drewna, wytwarzanie wyrobów drewnianych oraz sektor firm usługowych obsługujących przemysł i pracowników). Zjawiska te grożą osłabieniem kapitału społecznego np. poprzez migrację zarobkową lub zmniejszenie aktywności gospodarczej. Należy przywołać, że wyłączenie pozyskania drewna przynosi ogromne koszty dla społeczeństwa Polski i gospodarki zarówno w skali makro jak i lokalnej. Szacuje się, że średni przyrost drewna w Polsce to 7,5 m³/ ha, rocznie (grubizna netto, czyli pozyskanie), a średnia cena za 2024 r. to 277 zł/m³. Co prawda może się wydawać, że dla lokalnej gospodarki wyłączenie jednego ha lasów to utrata „tylko” ok. 2077 zł/ha, rocznie (7,5 m³/ ha / rok x 277 zł/m³= 2077 zł/ha / rok), ale ponieważ nawet 95% drewna jest przerabiane w Polsce na gotowe produkty, to dla gospodarki całej Polski jest to utrata znacznie wyższa. Przyjmuje się, że wartość drewna przy przetwarzaniu na gotowe produkty rośnie średnio 6-krotnie (a potem te produkty dystrybutorzy sprzedają na całym świecie za kwotę jeszcze nawet 2 razy wyższą). Zatem można przyjąć, że wyłączenie pozyskania drewna na tylko 1 ha może generować straty przekraczające 12,5 tys zł, rocznie. Wystawienie lokalnych społeczności na tak duże</p>	nieuwzględniona	<p>Uwaga o charakterze ogólnym. Nie wskazano w jaki sposób powiększenie istniejącego rezerwatów przyrody ma wpływać negatywnie na dobrobyt lokalnej społeczności. Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Na obszarze tym od wielu lat nie jest prowadzona gospodarka leśna albo jest w bardzo nieznacznym stopniu.</p>

			ryzyko nie jest uzasadnione. Wobec powyższego sprzeciwiam się utworzeniu lub powiększeniu tych rezerwatów.		
33.			<p>Stworzenie lub powiększenie rezerwatów może utrudnić lub uniemożliwić odbudowę potencjału lokalnej społeczności. Choć przedmiotowe obszar mógłby pomóc generować dodatkowe korzyści (np. z rozwoju turystyki), to trudno oczekiwać, że zrównoważą one korzyści utracone w wyniku osłabienia aktualnej aktywności gospodarczej. Choć w skali Polski turystyka generuje istotne przychody, to jednak bardzo niewiele obszarów osiąga na tyle wysokie przychody z turystyki, by móc z powodzeniem podporządkowywać lokalny ustrój turystyce. Jest to możliwe wtedy i tylko wtedy, gdy zbiegnie się wiele czynników (geograficznych, historycznych, gospodarczych itd.), ale znając przedmiotowy obszary oceniam, że na taki zbieg liczyć tu <u>nie można</u>, więc odpowiednio duży <u>rozwój turystyki tu nie nastąpi</u>. Co więcej, należy przypomnieć, że istotą rezerwatu jest zabezpieczenie przyrody przed negatywnym oddziaływaniem przez człowieka. Turystyka zawsze taki wpływ generuje (już choćby przez hałas czy płoszenie zwierzyny przez turystów chcących się dostać do miejsc cennych przyrodniczo) i pozostanie kwestią czasu nadejście chwili, w której trzeba ograniczyć ruch turystyczny w trosce o walory przyrodnicze obszaru. To nadwątliloby już i tak prawdopodobnie wątłe korzyści dla przedmiotowych obszarów. Dlatego sprzeciwiam się utworzeniu lub powiększeniu tych rezerwatów.</p>	niewuwzględniona	<p>Uwaga o charakterze ogólnym. W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego. Zgodnie z ustawą o dochodach samorządu terytorialnego przewiduje się subwencje ekologiczne (dopłaty, które trafią do samorządów) z tytułu powierzchni obszarów chronionych. Nowe rezerwaty przyrody zwiększą atrakcyjność turystyczną regionu, co powinno wiązać się ze zwiększonymi dochodami z tytułu turystyki. Rezerwaty stanowią miejsca w których doświadczamy usług ekosystemowych, również rekreacji i relaksacji, co przekłada się na redukcję stresu a tym samym ułatwia życie mieszkańcom regionu. Rezerwaty w Puszczy Knyszyńskiej stanowią obecnie zaledwie kilka procent powierzchni, co w żaden sposób nie przekłada się na ograniczenie gospodarki leśnej.</p>

34.		<p>Powoływanie lub powiększenie rezerwatów stanowi zbędną nadgorliwość. Choć przyroda Polski zasługuje na ochronę, to nie jest to jednoznaczne z koniecznością obejmowania nowych obszarów formami ochrony przyrody. Już teraz prawie 40% powierzchni Polski znajduje się pod różnymi formami ochrony przyrody, co stawia Polskę na 3 miejscu wśród krajów UE (a) (wykaz źródeł poniżej). Należy tu też podkreślić, że społeczeństwo potrzebuje nie tylko kontaktu z przyrodą, ale potrzebuje też silnej, racjonalnej gospodarki. Choć potoczna narracja nierzadko sugeruje, że gospodarka zagraża przyrodzie, to rzeczywisty obraz jest znacząco odmienny: racjonalna gospodarka od lat pomaga chronić przyrodę. Przykładami tego są choćby: (1) wzrost lesistości Polski – obecnie prawie 30% powierzchni pokrywają lasy, choć jeszcze w latach 40 XX w. było to zaledwie ok. 20% (b) Ogromny wzrost powierzchni dokonał się w lasach o funkcji gospodarczej, co równolegle stworzyło fenomenalne warunki dla prowadzenia ochrony przyrody w Polsce; (2) wzrost liczebności populacji gatunków, jakie w przeszłości uznawano za rzadkie lub zagrożone wyginięciem – np. bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>) (c), dzik (<i>Sus scrofa</i>) (d), niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>) (e), wilk szary (<i>Canis lupus</i>) (f) i wiele innych. Wobec powyższego sprzeciwiam się utworzeniu lub powiększeniu tych rezerwatów.</p>	nieuwzględniona	<p>Uwaga o charakterze ogólnym. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Przewiduje się również działania z zakresu ochrony czynnej.</p>
35.		<p>Powoływanie lub powiększenie rezerwatów stanowi zagrożenie dla ciągłości zjawisk ekologicznych. Należy podkreślić, że ochronie podlega przyroda jako całość, a nie tylko arbitralnie wybrane stadia rozwoju ekosystemów. Choć w potocznej narracji nierzadko pojawiają się twierdzenia jak to, że <i>szczególnie cenne są starolasy</i> (g) (czyt. inne siedliska są mniej cenne), to jest to twierdzenie niezgodne z istotą ochrony przyrody. Cenne dla przyrody są rozmaite stadia rozwoju ekosystemów (np. młodnik powstający na miejscu rębni przyciąga cenne gatunki, jakie nie radzą sobie</p>	nieuwzględniona	<p>Uwaga o charakterze ogólnym. Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Rezerваты przyrody odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej. Chronią one unikalne ekosystemy, które są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, często zagrożonych wyginięciem. Dzięki rezerwatom przyrody możliwe jest zachowanie naturalnych procesów ekologicznych, takich jak cykl życia, migracje czy interakcje między organizmami.</p>

			<p>w starszych lasach). W wielu miejscach to również dzięki działaniom gospodarczym dochodzi do korzystnych przemian w ekosystemach, co owocuje różnorodną mozaiką nisz ekologicznych, z jakich mogą korzystać liczne gatunki, w tym gatunki chronione. Jednak tworzenie rezerwatów może zagrażać ciągłości działań gospodarczych, a przez to może godzić w trwałość form przyrody jakie znamy dziś. Jednym z przykładów zaburzania ciągłości zjawisk ekologicznych są zmiany liczebności populacji ptaków w Polsce. Dane wskazują, że liczebność ptaków leśnych rośnie, a terenów krajobrazu rolniczego i terenów podmokłych maleje (h). Tym bardziej pokazuje to, że prowadzona dotychczas gospodarka leśna sprzyja wielu gatunkom ptaków (ptaków leśnych, w szczególności). Przerywanie ciągłości gospodarki leśnej poprzez powoływanie lub powiększenie rezerwatów stanowi zagrożenie dla wielu gatunków, w tym ptaków leśnych i innych. Wobec powyższego sprzeciwiam się utworzeniu lub powiększeniu tych rezerwatów.</p>		
36.			<p>W podsumowaniu powyższych uwagi pragnę podkreślić, że nadmiar ochrony również stanowi zagrożenie. Nadmierny nacisk na obejmowanie obszarów formami ochrony może zagrażać racjonalnej gospodarce, a przez to może zagrażać społeczeństwu (i to na wiele rozmaitych sposobów np. poprzez obniżenie tzw. kapitału społecznego) oraz przyrodzie. Innymi słowy, powoływanie lub powiększanie rezerwatów może być wprost niezgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. I również dlatego się temu sprzeciwiam.</p>	niewwzględniona	<p>Uwaga o charakterze ogólnym. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie starodrzewu dębowego, występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i> na północnej granicy zasięgu jego występowania. Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Przewiduje się również działania z zakresu ochrony czynnej. Zatem jest działaniem celowym i opartym na rzetelnej analizie zgromadzonej dokumentacji przyrodniczej oraz wiedzy eksperckiej.</p>
37.	Stara Dębina	osoba fizyczna	<p>W związku z prowadzoną konsultacją na temat tworzenia nowych lub powiększenia już istniejących rezerwatów przyrody chciałbym wyrazić swoją obawę o prowadzenie gospodarki łowieckiej .</p>	niewwzględniona	<p>Powierzchnia planowanego rezerwatu stanowi nikły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Puszcza Knyszyńska, w związku z tym uznano, że utworzenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na gospodarkę łowiecką na tym obszarze. Jednakże, prowadzenie gospodarki łowieckiej powinno być zmodyfikowane z uwagi na utworzenie nowej formy ochrony przyrody. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, na terenie rezerwatu przyrody zabrania się polowania, z wyjątkiem obszarów</p>

					wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody.
44.	Stara Dębina	Nadleśnictwo Supraśl	Propozycja powiększenia Rezerwatu „Stara Dębina” zgodnie z treścią projektu zarządzenia objęłaby z wyłączonym już obszarem łącznie powierzchnię 80,85 ha rezerwatu oraz 20,36 ha otuliny, razem 101,21 ha. W zarządzeniu jest odniesienie do załączników nr 2 i 3 opisujących współrzędne punktów załamania, co po wygenerowaniu warstw i mapy przedstawia obszar rezerwatu o powierzchni 282,35 ha oraz otuliny 257,75 ha, razem 540,10 ha. To kolosalna różnica. Należy ustalić która wielkość jest oficjalną propozycją. Bez tego dyskusja jest w zasadzie bezprzedmiotowa.	<i>nieuwzględniona</i>	Zweryfikowano informacje zawarte w przedmiotowej uwadze. W wyniku weryfikacji ustalono, że powierzchnia powiększanego rezerwatu wynosi 271,98 ha, zaś otuliny 257,96 ha i jest zgodna z projektem Zarządzenia RDOŚ oraz danymi przestrzennymi.
45.			Obecnie trwają prace nad nowym planem urządzenia lasu (PUL) sporządzanym dla Nadleśnictwa Supraśl na lata 2026-2035. Aby realnie ocenić możliwość odstąpienia od użytkowania drzewostanów, przy dokonywaniu analizy należałoby bazować na aktualnych danych, tj. nowym PUL zatwierdzonym przez MKiŚ. Analiza taka byłaby wówczas prowadzona w oparciu o nowe granice wydzieli, uaktualnione opisy taksacyjne oraz wyniki wykonanych w ubiegłym roku prac glebowo-siedliskowych. Nowy przebieg granic wydzieli będzie uwzględniał w ramach Projektu Nadleśnictw Puszczańskich podział Nadleśnictwa na 3 strefy funkcjonalne, w tym strefę wyłączoną z użytkowania zasobów. Do tej strefy włączone zostaną najbardziej wartościowe obszary przyrodnicze, w tym również starodrzewia dębowe.	<i>nieuwzględniona</i>	Granice procedowanego rezerwatu przyrody zostały wyznaczone w oparciu o aktualny, obowiązujący podział powierzchniowy. Prace nad nowym PUL dla Nadleśnictwa Supraśl muszą uwzględniać przebieg rezerwatu zgodnie z punktami załamania granic wskazanymi w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku.
46.			Nadleśnictwo nie jest przeciwne wyłączeniu ich z użytkowania, ale drzewostany z większościowym udziałem dęba powyżej 100-lat na obszarze wokół obecnego rezerwatu są rozproszone i nie tworzą zwartej przestrzeni, który można zamknąć w jednej powierzchni. Pomiędzy nimi znajdują się lasy wymagające dalszych działań hodowlanych i stosowania zabiegów przebudowy lub	<i>nieuwzględniona</i>	Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Ponadto płyty siedliska 9170 przewidziane w PZO do przebudowy, a znajdujące się w granicach powiększanego rezerwatu zostaną ujęte w planie ochrony do podjęcia działań ochrony czynnej. Możliwość skorzystania z bazy nasiennej dębu bezszypułkowego (po wcześniejszej

			przekształcenia w celu stopniowego zmniejszania udziału gatunków iglastych oraz brzozy i formowania się lasów liściastych na silnych w tych miejscach siedliskach grądowych. Do dokładnego zidentyfikowania elementów będących celem ochrony należy wykonać inwentaryzację drzewostanów dębowych, w celu określenia ilości i stanu dębów bezzypułkowych. Nie bez znaczenia jest tu również możliwość skorzystania z bazy nasiennej dębu bezzypułkowego (po wcześniejszej inwentaryzacji) do propagowania tego gatunku na obszarze Puszczy Knyszyńskiej.		inwentaryzacji) do propagowania tego gatunku na obszarze Puszczy Knyszyńskiej również będzie stanowiło istotny element aktualizacji Planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu przyrody i będzie poddane wnikliwej analizie.
47.			Tworzenie otuliny wokół projektowanego obiektu nie ma żadnego uzasadnienia. Otuliny co do zasady stanowią strefę ochronną, która ogranicza wpływ takich zagrożeń jak urbanizacja, przemysł, intensywne rolnictwo, ruch drogowy czy inne formy użytkowania terenu, mogące negatywnie oddziaływać na chronione zasoby przyrody, ich walory krajobrazowe oraz przebieg procesów przyrodniczych. Na przedmiotowym obszarze wymienione czynniki nie występują, nie ma więc potrzeby tworzenia dodatkowych buforów.	<i>niewuwzględniona</i>	Wyznaczenie otuliny w przedmiotowym przypadku ma na celu zabezpieczenie obszaru wokół rezerwatu teraz i w przyszłości przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Ponadto działania gospodarcze w otulinie rezerwatu nie są zabronione, a wymagają jedynie opinii RDOŚ.
48.			W sąsiedztwie planowanego rezerwatu znajdują się grunty wsi Lipina. Lokalni mieszkańcy od stuleci korzystali z możliwości, które daje las w tym miejscu: z drewna opałowego, grzybów, jagód, rekreacji. W 2022 r. na spotkaniu w sprawie ewentualnej ochrony tych terenów, mieszkańcy wypowiedzieli się negatywnie do nowych form ochrony (sporządzony został protokół ze spotkania). Jest to istotny głos w sprawie, który powinien być brany pod uwagę przy projektowaniu nowych form ochrony przyrody.	<i>niewuwzględniona</i>	W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, które nie będą sprzeczne z celami rezerwatu przyrody Stara Dębina.
49.			Przy planowanej powierzchni rezerwatu znajduje się dwie kluczowe drogi w nadleśnictwie. Kwestie bezpieczeństwa w tych miejscach mogą być wątpliwe ze względu na usuwanie drzew posuszowych, których w rezerwatach jest wyjątkowo dużo.	<i>niewuwzględniona</i>	Uwaga o charakterze ogólnym. Autor tej uwagi nie wskazał konkretnie lokalizacji dróg. Zatem nie ma możliwości odniesienia się do tej uwagi. Należy jednak wskazać, iż drogi przeciwpożarowe oraz drogi dojazdowe do działek osób prywatnych mogą zostać udostępnione do ruchu odrębnym zarządzeniem RDOŚ. Kwestie usuwania drzew niebezpiecznych przy udostępnionych szlakach w rezerwacie zostaną omówione w aktualizacji Planu ochrony.

50.			<p>Obserwuje się pogarszanie stanu sanitarnego lasu, związanego w znacznej mierze z zamieraniem dębów. Znaczna część rezerwatu wymaga ochrony czynnej polegającej na zapobieganiu działalności szkodników owadzych, a także zapobieganiu pinetyzacji i przywracaniu siedlisk grądowych. Utworzony w ubiegłym roku plan ochrony dla istniejącego rezerwatu uwzględnia monitoring owadów foliokambio- i ksylofagicznych dębu, wykonanie ekspertyzy w oparciu o wynik monitoringu, a następnie wprowadzenie ochrony dębu wg wskazań w niej zawartych. Brakuje więc szczegółowej i całościowej wiedzy na temat zagrożeń i przeciwdziałaniu im, nie tyle na proponowanym do objęcia ochroną obszarze, ale nawet w samym rezerwacie.</p>	<i>nieuwzględniona</i>	<p>Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Ponadto płyty siedliska 9170 przewidziane w PZO do przebudowy, a znajdujące się w granicach powiększanego rezerwatu zostaną ujęte w planie ochrony do podjęcia działań ochrony czynnej.</p>
51.	Stara Dębina	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (04.07.2025 r.)	<p>Obecny status wszystkich obiektów wyróżnionych przez Państwa do wzmocnienia ochrony, w zupełności pozwala na zachowanie i właściwą ochronę wartości przyrodniczych tam reprezentowanych. Świadczą o tym dobrze zachowane siedliska przyrodnicze, stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, które są obecnie włączane w granice projektowanych rezerwatów przyrody, a dotychczas chronione były w ramach wielofunkcyjnej, zrównoważonej gospodarki leśnej oraz z poszanowaniem zasad ochrony przyrody obowiązujących na danym terenie. Należy zaznaczyć, że w każdym przypadku istniejące formy ochrony przyrody nakładają się na siebie wielokrotnie (obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, strefy ochrony). Ustanowione Plany zadań ochronnych dla większości obszarów Natura 2000 oraz ich nadrzędność w stosunku do innych dokumentów planistycznych, w tym Planów Urządzania Lasu zabezpiecza najcenniejsze elementy przyrodnicze tam występujące. Dodatkowo są to tereny najczęściej wyłączone z gospodarowania w oparciu o inne</p>	<i>nieuwzględniona</i>	<p>Ustawa o ochronie przyrody nie wyklucza możliwości nakładania się na jednym obszarze kilku form ochrony przyrody. Ponadto każda forma ochrony przyrody pełni swoją unikalną rolę. Rezerwat przyrody jako jedna z najwyższych form ochrony obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Rezerваты przyrody odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej. Chronią one unikalne ekosystemy, które są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, często zagrożonych wyginięciem. Dzięki rezerwatom przyrody możliwe jest zachowanie naturalnych procesów ekologicznych, takich jak cykl życia, migracje czy interakcje między organizmami. Zapisy Planów Zadań Ochronnych odnoszą się do siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotami ochrony danego obszaru Natura 2000.</p>

			wytyczne branżowe, przestrzegane i wdrażane przez Lasy Państwowe.		
52.			<p>Utworzenie przez Państwa kolejnych rezerwatów przyrody nie wpłynie na jakość ochrony przyrody, a jedynie utrudni w wielu przypadkach realizację niezbędnych działań ochronnych w celu utrzymania siedlisk czy gatunków we właściwym stanie. Dodatkowo ograniczy dostęp do lasu. Po ustanowieniu rezerwatu przyrody będzie obowiązywać obligatoryjny zakaz wstępu na teren rezerwatu, poza sytuacjami wymienionymi literalnie w ustawie o ochronie przyrody. W sprawie udostępnienia jakiegokolwiek szlaku do ruchu pieszego muszą zaistnieć uzasadnione przesłanki nie kolidujące z celem ochrony rezerwatu przyrody i musi być wydane specjalne zarządzenie RDOŚ w tej sprawie.</p> <p>W przypadku ewentualnego udostępnienia rezerwatów obowiązujące uwarunkowania prawne w dużej mierze utrudnią lub uniemożliwią podejmowanie działań w celu utrzymania właściwych zasad bezpieczeństwa. Kolejną sprawą jest wyegzekwowanie wśród społeczeństwa przestrzegania obowiązujących przepisów, podczas gdy brak jest właściwego oznakowania istniejących już od wielu lat obiektów rezerwatowych.</p>	<i>niewzględniona</i>	<p>Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Dokument ten pozwoli na zaplanowanie działań, które będą służyły celom ochrony rezerwatu i będą skorelowane ze zidentyfikowanymi zagrożeniami i koniecznością realizacji niezbędnych działań ochronnych w celu utrzymania, odtworzenia siedlisk czy gatunków we właściwym stanie. Ponadto w ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, które nie będą sprzeczne z celami rezerwatu przyrody. Stara Dębina. Jednocześnie należy wskazać, iż RDOŚ w Białymstoku rokrocznie dokonuje zakupu tablic do oznaczania rezerwatów przyrody na obszarze województwa podlaskiego i udostępnia je Nadleśnictwom.</p>
53.			<p>W przypadku podejmowania decyzji o utworzeniu rezerwatów przyrody wnioskuje się o uwzględnienie uwag zgłoszonych we wcześniejszej opinii przedłożonej przy piśmie z dnia 20 czerwca 2025 r. oraz rezygnację z ustanawiania otulin, które tworzy się w przypadku stwierdzenia zagrożeń dla planowanych celów ochrony. W przypadku projektowanych rezerwatów wyłącznie na gruntach będących w zarządzie PGL LP nie stwierdza się żadnych zagrożeń z tytułu prawidłowo prowadzonej gospodarki leśnej.</p>	<i>częściowo uwzględniona</i>	<p>W przedmiotowej tabeli odniesiono się do uwag wskazanych przy piśmie z dnia 20 czerwca 2025 r. Nie planuje się odstępiania od wyznaczenia otuliny dla rezerwatu przyrody Stara Dębina z uwagi na konieczność zabezpieczenia drzewostanów przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.</p>

54.		Przebieg granic projektowanych obiektów rezerwatowych powinien być poprowadzony w oparciu o aktualny podział powierzchniowy. Granice powinny być oparte o szczegóły umożliwiające identyfikację w terenie (drogi, linie oddziałowe, granice wydziałów).	<i>uwzględniona</i>	Dokonano korekty granic rezerwatu poprzez dociągnięcie granic rezerwatu i otuliny zgodnie z aktualnym podziałem powierzchniowym Nadleśnictwa lub EGiB.
55.		Dodatkowo w wielu przypadkach zaproponowany przebieg granic planowanych rezerwatów, ograniczający się jedynie do gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych nie gwarantuje właściwej ochrony siedlisk oraz integralności obszarów. Stwarza to realne zagrożenie dla planowanych celów ochrony projektowanych rezerwatów.	<i>niewzględniona</i>	Grunty stanowiące własność osób fizycznych nie mogą być włączone w granice rezerwatu przyrody bez ich zgody. Na etapie poprzedzającym konsultacje społeczne Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku nie dysponował zgodą właścicieli nieruchomości prywatnych na ustanowienie na ich nieruchomościach rezerwatu wyrażoną w formie aktu notarialnego, co jest koniecznym, obok możliwości wyłączenia, warunkiem do objęcia danego terenu ograniczeniami w postaci ustanowienia rezerwatu.
56.		Wskazuje się również na potrzebę wykonania spójnej szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej dla ww. projektowanych obiektów. Jedynym zbiorem informacji przyrodniczej na temat potrzeby wzmocnienia ochrony na danym terenie jest uzasadnienie do projektu zarządzenia sporządzone w oparciu o literaturę z różnych lat oraz wrywkowe inwentaryzacje przyrodnicze.	<i>niewzględniona</i>	RDOŚ w Białymstoku dysponuje dużą bazą inwentaryzacji przyrodniczych, monitoringów i ekspertyz wykonanych na obszarze województwa podlaskiego (w tym również z obszaru planowanego powiększenia rezerwatu przyrody Stara Dębina). Teren ten wykazuje się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, gdyż obejmuje w stanie naturalnym mozaikę ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, a także siedliska roślin, zwierząt i porostów. Przy projektowaniu przebiegu rezerwatu dokonano szczegółowych analiz w oparciu o wiedzę ekspercką oraz uwarunkowania terenowe.
57.		Obecnie funkcjonujący od 1988 roku rezerwat przyrody „Stara Dębina” o pow. 33,54 ha został ustanowiony w celu zachowania starodrzewu dębowego, występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu.		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.
58.		Propozycja powiększenia przedmiotowego rezerwatu budzi duże kontrowersje przede wszystkim z uwagi na rozbieżności powierzchniowe wykazane w projekcie zarządzenia RDOŚ w Białymstoku. W części opisowej wykazywana jest powierzchnia 80,85 ha z otuliną 20,36 ha, natomiast wg współrzędnych punktów załamania obszar rezerwatu wynosi 282,35 ha z otuliną o pow. 257,75 ha. Wymaga to szczegółowego wyjaśnienia.	<i>niewzględniona</i>	Zweryfikowano informacje zawarte w przedmiotowej uwadze. W wyniku weryfikacji ustalono, że powierzchnia powiększanego rezerwatu wynosi 271,98 ha, zaś otuliny 257,96 ha i jest zgodna z projektem Zarządzenia RDOŚ oraz danymi przestrzennymi.

59.			<p>Obecny status ochrony pozwala na zachowanie i właściwą ochronę wartości przyrodniczych tego terenu. Obszar planowany do włączenia w granice istniejącego rezerwatu przyrody „Stara Dębina” położony jest na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Knyszyńska PLB200003 i Ostoja Knyszyńska PLH200006 oraz na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej. Występujące tu siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz Dyrektywy Ptasiej, będące przedmiotami ochrony w ramach ww. obszarów Natura 2000 są chronione w ramach ustanowionych Planów zadań ochronnych.</p>	niewwzględniona	<p>Ustawa o ochronie przyrody nie wyklucza możliwości nakładania się na jednym obszarze kilku form ochrony przyrody. Ponadto każda forma ochrony przyrody pełni swoją unikalną rolę. Rezerwat przyrody jako jedna z najwyższych form ochrony obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Rezerваты przyrody odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej. Chronią one unikalne ekosystemy, które są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, często zagrożonych wyginięciem. Dzięki rezerwatom przyrody możliwe jest zachowanie naturalnych procesów ekologicznych, takich jak cykl życia, migracje czy interakcje między organizmami. Zapisy Planów Zadań Ochronnych odnoszą się do siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotami ochrony danego obszaru Natura 2000. W granicach planowanego rezerwatu przyrody oprócz płatów siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 Puszcza Knyszyńska i Ostoja Knyszyńska znajdują się również drzewostany i siedliska inne niż "naturowe", co do których zapisy PZO nie obowiązują.</p>
60.			<p>W związku z powyższym podtrzymuje się stanowisko przedstawione przy piśmie z dnia 20 czerwca 2025 r., znak: ZP.7212.2.18.2025 akceptujące ideę powiększenia rezerwatu jedynie o oddz. 24, 25 i 30, gdzie rzeczywiście występują starodrzewia dębowe ze znacznym udziałem dębu.</p>	niewwzględniona	<p>W przedmiotowej tabeli odniesiono się do uwag wskazanych przy piśmie z dnia 20 czerwca 2025 r. Nie planuje się odstępiania od wyznaczenia otuliny dla rezerwatu przyrody Stara Dębina, z uwagi na konieczność zabezpieczenia drzewostanów przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Ponadto zaproponowane przez LP powiększenie rezerwatu jedynie o oddz. 24, 25, 30 nie stanowi pełnego zabezpieczenia obszaru występowania dębu bezszypułkowego. Ponadto należy zaznaczyć, iż w granicach rezerwatu stwierdzono występowanie licznej populacji łęgowej dzięcioła średniego <i>Dendrocopos medius</i> oraz stanowiska łęgowe sóweczki <i>Glaucidium passerinum</i>, puszczyka <i>Strix aluco</i>, muchotłówki małej <i>Ficedula parva</i>, siniaka <i>Columba oenas</i> i dzięcioła czarnego <i>Dryocopus martius</i>. Spośród wymienionych gatunków ptaków 4 są wymienione jako przedmioty ochrony OSO Puszcza Knyszyńska (SDF PLB200003). Na terenie rezerwatu stwierdzono obecność rzadkiego chrząszcza saproksylicznego - ścier nahubiak <i>Mycetophagus atomarius</i>. Na terenie rezerwatu wykazano rzadko notowany na wschodzie Polski gatunek kserotermicznego pluskwiaka: dziobik brzożowiec <i>Kleidocerys resedae</i>. W obrębie rezerwatu stwierdzono przynajmniej 4 gatunki mszaków: <i>Homalia trichomanoides</i>, <i>Neckera complanata</i>, <i>Neckera pennata</i> i <i>Ulota crispa</i> podlegających ochronie i zaklasyfikowanych jako wskaźniki lasów pochodzenia pierwotnego.</p>

					Rezerwat obfituje w chronione i zagrożone gatunki roślin, zwłaszcza związane z widnymi lasami liściastymi. W obrębie rezerwatu stwierdzono kilkaset stanowisk miodownika melisowatego <i>Melittis melissophyllum</i> , kilka stanowisk orlika pospolitego <i>Aquilegia vulgaris</i> , kilka stanowisk naparstnicy żółtej <i>Digitalis lutea</i> , kilkadziesiąt stanowisk wawrzynka <i>Daphne mezereum</i> , kilka stanowisk groszka wschodniokarpackiego <i>Lathyrus laevigatus</i> .
61.			Z uwagi na trwające prace nad nowym planem urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Supraśl na lata 2026-2035 wnioskuje się o odstąpienie od powiększania przedmiotowego rezerwatu i dokonanie analizy w oparciu o nowe granice wydzieleni, uaktualnione opisy taksacyjne oraz wyniki wykonanych w ubiegłym roku prac glebowo-siedliskowych.	nieuwzględniona	Granice procedowanego rezerwatu przyrody zostały wyznaczone w oparciu o aktualny, obowiązujący podział powierzchniowy. Prace nad nowym PUL dla Nadleśnictwa Supraśl muszą uwzględniać przebieg rezerwatu zgodnie z punktami załamania granic wskazanymi w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku.
62.			Do dokładnego zidentyfikowania elementów będących celem ochrony należy wykonać szczegółową inwentaryzację przyrodniczą ze szczególnym uwzględnieniem starodrzewu dębowego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego.	nieuwzględniona	Rezerwat przyrody Stara Dębina posiada aktualny plan ochrony, jednakże po powiększeniu rezerwatu niezbędna będzie aktualizacja przedmiotowego dokumentu i zidentyfikowanie zagrożeń oraz zaplanowanie skutecznych działań ochronnych na obszarze, o który zostanie powiększony rezerwat. Dokument ten pozwoli na zaplanowanie działań, które będą służyły celom ochrony rezerwatu i będą skorelowane ze zidentyfikowanymi zagrożeniami i koniecznością realizacji niezbędnych działań ochronnych w celu utrzymania, odtworzenia siedlisk czy gatunków we właściwym stanie.
63.			Podczas delimitacji nowych granic rezerwatu należy uwzględnić uwarunkowania społeczne na tym terenie, przede wszystkim głos miejscowej ludności, kwestie bezpieczeństwa oraz zidentyfikowane w planie ochrony istniejącego rezerwatu zagrożenia istniejące wewnętrzne i zewnętrzne. Przede wszystkim „masowy pojaw owadów foliokambio- i ksylofagicznych dębu” oraz „potrzebę wykonania ekspertyzy i wprowadzenie ochrony dębu wg. wskazań w niej zawartych”.	nieuwzględniona	W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości pieszego poruszania się, zbierania na terenie rezerwatu grzybów i owoców runa leśnego, które nie będą sprzeczne z celami rezerwatu przyrody Stara Dębina. Ponadto należy wskazać, iż aktualizacja Planu ochrony przedmiotowego rezerwatu przyrody będzie skupiała się na identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych całego rezerwatu i zaplanowaniu skutecznych działań ochronnych ukierunkowanych na ochronę dębu i zaplanowaniem działań ochrony czynnej zgodnie z zapisami PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Knyszyńska.
64.			W związku z powyższym w pierwszej kolejności powinniśmy się skupić na zaleceniach wynikających z zatwierdzonego planu ochrony dla istniejącego rezerwatu przyrody, a dopiero w następnej kolejności podejmować decyzje odnośnie powiększania rezerwatu.	nieuwzględniona	Powiększenie rezerwatu przyrody Stara Dębina nie jest uzależnione od obowiązującego planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu. Wykonanie działań wskazanych w przedmiotowym dokumencie należy prowadzić niezależnie od procedowanego powiększenia rezerwatu. RDOŚ w Białymstoku planuje aktualizację Planu ochrony o powiększoną powierzchnię. Wówczas zostanie dokonana identyfikacja wszystkich

					zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zaplanowane zostaną działania ochronne dla całego obszaru.
65.			Należy zaznaczyć, że obecnie drzewostany na proponowanym obszarze są wyłączone z użytkowania na podstawie decyzji o moratorium.		Uwaga o charakterze ogólnym, nie wymaga ustosunkowania się RDOŚ.
66.	Stara Dębina	Bóbr s.c.	Będzie problem ze szkodami łowieckimi i ludzimi którzy mają tam swoje działki	<i>niewwzględniona</i>	Uwaga o charakterze ogólnym. Powierzchnia planowanego powiększenia rezerwatu stanowi nikły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Puszcza Knyszyńska, w związku z tym uznano, że powiększenie rezerwatu nie wpłynie negatywnie na gospodarkę łowiecką na tym obszarze. Jednakże niewątpliwie prowadzenie gospodarki łowieckiej powinno być zmodyfikowane z uwagi na powiększenie rezerwatu przyrody. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, na terenie rezerwatu przyrody zabrania się polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody.
67.	Stara Dębina	osoby fizyczne (04.07.2025 r.)	Brak treści uwagi	<i>niewwzględniona</i>	wiadomości e-mail zostały złożone po terminie.
68.	Stara Dębina	osoba fizyczna	uwaga dot. treści uzasadnienia i odnosi się do naparstnicy żółtej Digitalis lutea. Autor sugeruje zmianę na naparstnicę zwyczajną Digitalis grandiflora	<i>niewwzględniona</i>	Uwaga złożona po terminie.